

Licht in de duisternis!

Liturgiesuggesties:

Gezang 26: 1, 2, 3 en 4

Psalm 67: 1 en 2

Gezang 68: 2

Psalm 119: 51

1^e Schriftlezing: Jesaja 8: 16- 9: 6

Psalm 72: 1 (OB)

2^e Schriftlezing: Mattheüs 4: 12-17

Psalm 72: 10 (OB)

Na verkondiging: Gezang 126: 1, 2 en 3

Psalm 97: 1 en 6

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

Het was advent.

Ik was op weg van de ene kant van de stad naar de andere.

Langs de rondweg ... lange rijen lantaarnpalen.

Aan die lantaarnpalen: posters. 3 VO.

En op die posters: een fietsstuur met een koplamp.

Daaronder deze woorden: Geen licht, geen leven!

Een duidelijke waarschuwing.

Mij dunkt, heel terecht.

Want het is levensgevaarlijk te rijden zonder licht.

Je brengt jezelf en anderen in gevaar.

De boodschap van de poster is duidelijk:

Zorg ervoor dat je ziet en dat je gezien wordt!

Geen licht, geen leven.

Advent.

De donkere dagen voor kerst.

Ook voor een mens die gelooft?

Ja, voor iedereen kan het even donker zijn.

Letterlijk en figuurlijk.

* Moeilijkheden in je familie.

* Problemen op je werk.

* Zorgen om je kinderen.

* Conflicten in de wereld.

Duisternis.

En toch is er een verschil!

Een mens die gelooft heeft een lampje, heeft een Licht.

Een Licht dat - in de duisternis - het leven omstraalt.

Een Licht dat - in de duisternis - een nieuwe uitweg wijst.

Je moet het wel ... willen zien.

Je zult het Licht wel toegang moeten geven in je leven.
"Het volk dat in donkerheid wandelt, ziet een groot licht; over hen die wonen in een land van diepe duisternis, straalt een licht."
Geen licht, geen leven.

*

Ik neem u mee terug in de tijd.
Toen duisternis Gods kinderen de lust om te leven ... ontnam.
We schrijven het jaar: 734 voor de geboorte van Christus.
Een paar zinnen uit de preek van vorige week zondag:

Wereldoorlog in het Midden-Oosten!
De oude reus, Assyrië, slaat - als een reusachtige inktvis - zijn grijpparmen al verder om zich heen.
Zijn legers trekken vanuit het Oosten op ... in de richting van Israël, de landbrug naar Egypte.
Onheilspellend klinkt het geluid van duizenden soldaten- laarzen en ijzeren strijdwagens in de oren van de bedreigde volken.
Overall waar het immense leger uit het Oosten nadert klinkt de angstkreet: "Vlucht!"
"Assur komt eraan."
Geen dorp of stad is tegen de overmacht van de Assyrische legers bestand.
In 722 voor Christus valt Samaria, de hoofdstad van het Tien-stammenrijk, voor de legers van Assur.
Twintig jaar later zal ook Jeruzalem, de hoofdstad van het Twee-stammenrijk, worden opgeëist.
Geen wonder dat koning Achaz en met hem ... het volk van Juda doodsbenauwd zijn.

Achaz. Koning van Juda.
Van 735-715 voor Christus.
Eén van de goddeloze koningen.
In een tijd van doelloosheid.
In een tijd van afval en onkerkelijkheid.
In een tijd waarin de grootmachten hun politieke spel op het schaakbord van het Midden-Oosten spelen.
Een donkere tijd.

*

In deze donkere tijd komt het woord van de HERE tot Jesaja, de man van God.
'Profeteer: Vertrouw op de HERE. Vrees niet.'
Met deze boodschap, gemeente, gaat Jesaja naar de koning en het volk.
Die boodschap is het hart van het evangelie.
Ook vandaag nog voor ons mensen van de 21ste eeuw.
'Vertrouw op God en niet op jezelf en je eigen inspanningen.
Vertrouw niet op machtige bondgenoten, op allianties en coalities.
Want als je het daarvan verwacht, loop je jezelf stuk op God.'

Jesaja's boodschap is een boodschap, broeders en zusters, jongelui, die niet goed in de markt ligt.

Vandaag niet en ook niet in Jesaja's tijd.

Want een mens voelt zich veel te kwetsbaar als hij zijn vertrouwen op God alleen moet stellen en moet afzien van zijn eigen inspanningen en mogelijkheden.

Het overgrote deel van het volk van Juda - en ook koning Achaz dacht dan ook:

'Jesaja heeft mooi praten.

Wat Hij zegt is veel te riskant.

Laten we maar de vrede zoeken met de Assyriërs.'

En zo is er maar een klein deel van de inwoners van Jeruzalem en Juda, dat Jesaja's woorden ter harte neemt.

De rest sluit zich ervoor af.

Ik denk, gemeente, dat het vandaag niet veel anders is.

Wie vertrouwt er vandaag nog op de HERE?

Op de God van de Bijbel?

Op de God van Jesaja, de God van de vadersen ... wie van ons vertrouwt daar nog op?

In ieder geval nog zo'n 40% van onze bevolking lees ik in de onderzoeken.

Maar het aantal wordt wel elk jaar minder.

De rest sluit zich blijkbaar voor Gods woorden af.

Weet u, dan komt er een moment waarop de HERE gaat zwijgen.

Dat Hij Zich terugtrekt.

Bij herhaling stuiten we op dat motief in de Bijbel.

- In de dagen van Eli was het Woord van God schaars geworden (1 Samuël 3:1).

- Als koning Saul zich voor God heeft afgesloten, antwoordt God hem niet meer (1 Samuël 28:6).

- En Amos - een tijdgenoot van Jesaja - zegt dat het volk dat van de HERE is afgefallen, op een gegeven moment vertwijfeld het Woord van God gaat zoeken en het niet zal vinden (Amos 8:11,12).

Iedereen van ons heeft wel eens een moment waarop hij zegt: 'Nu houd ik mijn mond een tijdje.

Ik heb het vaak genoeg gezegd.

Als ik maar blijf doorgaan met bonzen op die hermetisch afgesloten deur, maak ik mijzelf alleen maar belachelijk en ongeloofwaardig.'

Gemeente, zulke momenten kent de HERE ook: 'Nu doe Ik het zwijgen toe.

Nu trek Ik Mij terug en verberg Ik mijn aangezicht.'

Als de HERE dat doet, worden het donkere tijden.

Dan wordt een mens aan zichzelf overgelaten.

En dat houdt die mens op den duur niet uit.

Een mens is geschapen in relatie met God.

Alleen binnen die relatie kun je waarachtig leven.

Zoals een vis alleen maar kan leven in water.

En als die relatie verbroken wordt - door jezelf of ... doordat God Zich verbergt, gaat het je aan zuurstof ontbreken.

Dan krijgt je het maar wat benauwd.
Dan begin je - vroeg of laat - naar lucht te happen.
En om je heen te grijpen naar andere mogelijkheden om lucht te krijgen.

*

Eén van die mogelijkheden is dan de wereld van het occulte: de wereld van waarzeggers en spiritisme.
Een bijbels voorbeeld is dat van koning Saul.
Toen God zweeg, nam hij zijn toevlucht tot het medium van Endor (1 Samuël 28).
Vandaag de dag bezoeken velen het medium van Tiel.
In de tijd van Jesaja grepen de mensen ook naar de wereld van het occulte.
En in onze gesecculariseerde cultuur, die God buitengesloten heeft, grijpt het occultisme in al zijn vormen in steeds sterkere mate om zich heen.
Waarzeggers, helderzienden, astrologen, spiritisten, magiërs, de hele santekraam, ze presenteren zich ook vandaag weer in onze eigen stad - zo zag ik op andere borden langs de weg.

'Kijk, zegt Jesaja, in een god-loze wereld wordt het donker.
Dan is er geen dageraad.
Waar je ook kijkt, omhoog of omlaag, alles zit potdicht.
Nergens is een glimpje licht te bespeuren.
Nergens is iets van een sprankje hoop te ontdekken.'
Maar in plaats van de schuld bij zichzelf te zoeken, schuift men die op de koning, op de regering en ... op God.
Jesaja omschrijft het zo:
"Dan trekt men rond, gedrukt en hongerig, en wanneer men hongert, zal men in woede uitbarsten, en zijn koning en zijn God vervloeken;
en men zal de blik omhoog richten en men zal naar de aarde schouwen, en zie, benauwdheid en duisternis, beangstigende donkerheid, en in duisternis is men verstoten." (Jesaja 8: 21-22)
Herkent u het?
Godsverduistering?
Geen licht, geen Leven!

*

Voor velen is in Jesaja's tijd het leven volstrekt uitzichtloos geworden.
Men voelt zich verstoten.
Van binnen zo donker en zo koud.
Geen licht en geen warmte in je hart.
Hoe velen kennen ook vandaag niet dat gevoel?
Je voelt je leeg, eenzaam, angstig.
Het liefst zou je al die feestdagen willen overslaan.
Het is zo donker.
Er is geen licht.
Je kunt er zo intens naar snakken.
Naar licht in je leven.
Naar licht voor je hart.

De zorgen, het verdriet, de eenzaamheid hebben het licht in je levenshuis verduisterd/gedoofd.

Mag ik een paar voorbeelden uit de praktijk geven, die het zo donker kunnen maken:

- Er is iemand uit je leven weggegaan.

Een gemis. Leegte. Je blijft alleen achter.

Een doel om verder voor te leven heb je niet meer.

- Of ... je hebt geen contact meer met je kinderen.

Ze zijn hun eigen wegen gegaan.

Teleurstelling, zorg, verdriet.

- Of in je gezin kun je de problemen van je werk of je werkloosheid niet meer aan.

Weer zoveel personeelsleden die het volgend jaar op straat zullen komen te staan.

Onzekerheid en angst.

Gefrustreerd en prikkelbaar.

- Of die jongere: m'n ouders willen niet naar me luisteren.

Ze weten het altijd beter.

Geloof en kerk? Ach voor mij hoeft het allemaal niet meer.

Opstandigheid, verslagenheid.

- Kortom: het is zo donker in m'n leven, dominee.

Ik sta er helemaal alleen voor.

Ik moet voortdurend voor mijzelf opkomen.

Jesaja schrijft: "Zie, benauwdheid en duisternis, beangstigende donkerheid, en in de duisternis is men verstoten."

En dan wordt het advent: "Doch er zal geen donkerheid wezen voor het land dat in benauwdheid was. ...

Het volk dat in donkerheid wandelt, ziet een groot licht;

over hen die wonen in een land van diepe duisternis, straalt ... een licht!"

Broeders en zusters, jongelui:

Licht! - Vreugde! - Blijdschap!

Jesaja profeteert van het Licht dat de duisternis verdrijft.

Een nieuwe dag breekt aan.

Een dag van redding.

Een dag van verlossing.

Het is - in Jesaja's tijd - de geboortedag van een Kind, een Prins, een Zoon van David!

Er komt - profeteert Jesaja - een dag waarop de duisternis verjaagd zal worden.

Er komt een dag waarop God Zijn aangezicht niet meer verbergt.

Daarover gaat het in Jesaja 8 vers 23.

Juist in die gebieden - Zebulon, Naftali en het Overjordaanse ... gebieden die het zwaarst geleden hebben onder de Assyriërs met hun soldatenlaarzen die alles vertraptten ...

Juist die zwaarst getroffen en zullen dát ondervinden.

Juist waar de nacht het diepst was en waar de heidenen het sterkst hun stempel drukten en domineerden ...

Daar zal men het meest uitbundig delen in het licht, de heerlijkheid en de vreugde.

God, gemeente, verbergt Zich niet voor altijd.

Hij maakt eens een eind aan de nacht van de Godsverduistering.

Hij verbreekt het juk van de Assyriërs zoals Hij dat in de tijd van Gideon met de Midianieten had gedaan.

En al hun laarzen en hun met bloed doordrenkte uniformen zullen verbrand worden.

Er breekt een nieuwe tijd aan.

Een heilstijd, onder een nieuwe koning.

"Een kind is ons geboren, een zoon ons gegeven." (Jesaja 9:5,6)

Het ligt voor de hand om hierbij te denken aan de geboorte van Hizkia.

Tijdens zijn regeringsperiode leden de Assyriërs zulke zware verliezen voor Jeruzalem, dat ze hals over kop wegtrrokken.

Maar de geboorte van Hizkia is toch niet meer geweest dan een aanvankelijke, een voorlopige vervulling van deze profetie.

De verzen 5 en 6 maken voldoende duidelijk dat het om veel meer dan een gewone koning gaat.

Hij stijgt ver boven de menselijke maat uit.

Dat blijkt ook uit zijn namen:

- wonderbare Raadsman, dat wil zeggen: zijn vermogen om heilsplannen te maken en uit te voeren is zo groot, dat het overal bewondering wekt;
- sterke God: een naam die duidelijk maakt dat we hier met een uitzonderlijke goddelijke Koning te maken hebben;
- eeuwige Vader, dat wil zeggen: Hij is een vader voor zijn onderdanen, een vader des vaderlands, maar dan ... zonder dat er een einde aan zijn regeringsperiode komt;
- Vredevorst: wiens vrede groter en ingrijpender zal zijn dan die van de grote koning Salomo.

Groot zal de heerschappij zijn van deze Davidszoon.

Niets en niemand zal tegen Hem opgewassen zijn en tegen Hem kunnen standhouden.

Alles en iedereen is aan Hem onderworpen.

En ... eindeloos is de vrede die Hij brengt.

Onder zijn regering wordt het leven gaaf, kan het zich ontplooien en wordt het niet meer gekneusd en geschonden.

Nooit meer!

*

"Het volk dat in donkerheid wandelt ziet een groot licht; over hen die wonen in een land van diepe duisternis, straalt een licht."

Een groot licht.

Ja, zo groot zelfs, dat de Bijbel ergens spreekt over:

"De Zon der gerechtigheid."

Zo'n groot licht zal het volk dat in donkerheid wandelt ... zien.

De stralen van deze Zon zullen de harten van mensen verwarmen.

Waar koude en leegte, waar dreiging en donkerheid, heersten, wordt - door de stralen van dit Zonlicht - warmte, vreugde en blijdschap gebracht.

Licht in de duisternis.

In de Bijbel heeft duisternis altijd te maken met de zonde van een mens.

En dus ook met het oordeel en de toorn van God over die zonde van de mens.

De duisternis waarvan Jesaja profeteert heeft dus niet alleen te maken met de legers van de Assyriërs die het land hebben bezet.

Duisternis ziet ook op de geestelijke nood waarin het volk verkeerd.

Het Licht was uit Israël verdwenen.

In de tijd van koning Achaz was het volk naast de God van de vaders ... de goden van de natuur gaan vereren.

Op de hoogten werden offers voor de Baäls en de Astartes gebracht.

In de tempel van Jeruzalem was het brandoffer-altaar vervangen door een kopie van een altaar uit Damascus.

Dat het Licht van de kandelaar van God was weggenomen had dus alles te maken met de zonden van het volk.

In hoofdstuk 8 horen we Jesaja profeteren dat de HERE het volk tot een steen en een rotsblok zal zijn.

Tot een klapnet en tot een val-strik.

"En velen onder hen zullen struikelen en vallen, verpletterd, gestrikt en gevangen worden." (Jesaja 8:14,15)

Een aankondiging van de ballingschap.

Duisternis.

Het Licht van Gods aangezicht schijnt niet meer onder het volk van Juda en Israël.

Gods aangezicht is verborgen.

De hemelkoepel is gesloten.

De HERE verheft zijn aangezicht niet meer.

Hij laat het niet meer licht geven.

Dat is het oordeel van God.

Dat is zijn toorn.

Dat is de godverlatenheid van de hel.

God antwoordt niet meer als zijn volk tot Hem roept.

Hij is niet meer te vinden, wanneer zijn volk Hem zoekt.

Dat, gemeente, is ten diepste de duisternis die het land omhult.

Geen Licht, geen Leven!

Maar de duisternis wordt overwonnen door het Licht.

Dat is genade.

Dat is Gods goedgunstigheid.

Niet altijd blijft Hij twisten.

Niet eeuwig is Hij toornig.

"Het volk dat in donkerheid wandelt, ziet een groot licht."

'Het blijft niet altijd donker' - dat is de boodschap van Jesaja vol troost en bemoediging vanmorgen.

God doorbreekt Zelf die duisternis met zijn Licht.

Maar ... je moet voor dat Licht wel oog krijgen.

Zoals de wijzen, die aan de sterrenhemel een nieuwe ster ontdekken.

Zoals de oude Simeon, die in de tempel van Jeruzalem, de kleine Jezus in zijn armen neemt:

"Mijn ogen hebben uw heil gezien, dat Gij bereid hebt voor het aangezicht van alle volken: licht tot openbaring voor de heidenen en heerlijkheid voor uw volk Israël."
(Lucas 2:31,32)

In de duisternis van je gebroken bestaan moet je oog krijgen voor het Licht.

Het Licht dat God ons heeft gegeven.

Dat doe je niet alleen met je ogen.

Dat doe je ook met je hart.

Het Licht van God moet doordringen in de diepste uithoeken van je hart.

Dan wijkt de duisternis in je leven uiteindelijk voor het Licht.

"Ik ben het Licht voor de wereld." - zei Jezus eens van Zichzelf.

Ik ben het Licht dat God gegeven heeft in een wereld vol van duisternis.

Wie Mij volgt zal nooit meer kunnen verdwalen.

Wie Mij volgt zal nooit meer bang in het donker hoeven zijn.

Jezus: Het Licht voor de wereld.

"Want een Kind is óns geboren, een Zoon is óns gegeven."

Gods Kind. Ons Kind.

Wie dat tot zich laat doordringen, tot in het diepste van z'n hart, voelt de warmte van Gods liefde voor zondige mensen.

Licht - we hebben het zo nodig.

Licht voor ons leven en licht voor ons hart.

*

Kerstfeest is, broeders en zusters, jongelui, het feest van het Licht dat de duisternis overwint.

Het Kind in de kribbe van Bethlehem wil dat Licht voor ons zijn.

Voor u, voor jou en voor mij.

Jezus, Gods Kind, Gods Licht.

Johannes schrijft van Hem: "Het waarachtige Licht dat ieder mens verlicht, was komende in de wereld."

Zo heeft Johannes de komst van Jezus verstaan: Hij is het Licht dat in de wereld komt.

Als een zoeklicht, als een koplamp van een fietser door een donkere stad.

Jezus wil je in het zonnetje zetten.

God wil, dat zijn kinderen, kinderen van het Licht zijn.

Opvallend anders ... in een donkere wereld.

Als mensen, die gezien mogen worden.

Als mensen, die - zelfs in de nacht - van de dág zijn.

Mensen, die iets uitstralen van zijn liefde voor een wereld verloren in schuld.

*

Jesaja profeteert nog meer over dit Kind.

Dat Kind - zegt Jesaja - wil ook onze vrede zijn.

Hij zal als koning over alle koningen der aarde heersen.

“Groot zal de heerschappij zijn en eindeloos de vrede op de troon van David en over zijn koningschap.”

Zijn koningschap is gebaseerd op recht en gerechtigheid.

Want een vrede die gebaseerd is op on-recht houdt geen stand.

De orde en rust van een dictatuur is geen echte vrede.

Maar ook de ongebondenheid van een maatschappij waarin de mens zichzelf tot norm is geworden, heeft niets met bijbelse vrede te maken.

Vrede is alleen daar waar Gods recht het leven doortrekt. "Tot de wet en tot de getuigenis!" houdt Jesaja zijn volksgenoten voor.

Alleen dáár waar uit Gods Woord en naar zijn orde geleefd wordt kan een mens en een samenleving werkelijk floreren, werkelijk tot ontplooiing komen.

*

"Het volk dat in donkerheid wandelt, ziet een groot licht ..."

Deze profetie, gemeente, is voor een belangrijk deel al vervuld in de komst van Jezus Christus, Gods Zoon, naar deze aarde.

Hij heeft - schrijft de andere evangelist Mattheüs - het licht gebracht in Galilea. (Mattheüs 4:15,16)

Maar we wachten nog, net als Jesaja, op de definitieve vervulling.

Op de dag waarop dat rijk van licht en vrede voorgoed komt.

Waarop ons leven en heel deze schepping voorgoed genezen zal zijn van alles wat het nu nog teistert.

De dag waarop Gods recht heel onze samenleving zal doortrekken.

*

Broeders en zusters, jongelui, blij ernaar uitzien.

Het is immers advent!

Wacht erop.

Verlies de moed niet.

Want die dag komt sneller naar ons toe dat wij zouden kunnen denken.

God staat er zelf garant voor.

De ijver van de HERE der heerscharen zal dit doen.

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Haarlem 16 december 2001

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !